Ustawodawstwo krajowe

Lietuva

Na niniejszej stronie przedstawiono informacje dotyczące litewskiego systemu prawnego oraz przegląd prawa Litwy.

Źródła prawa

Źródła prawa to oficjalne akty, które w swojej treści zawierają przepisy prawne.

Akt prawny jest oficjalnym dokumentem pisemnym – przyjętym przez właściwy organ państwowy – w którym zawarto przepisy prawne oraz w którym je wyjaśniono bądź w którym wskazano podstawę prawną zastosowania przepisów w indywidualnym przypadku. W zależności od treści prawnych w nich zawartych wyróżnia się poniższe rodzaje aktów prawnych. Są to:

instrumenty ustawodawcze – akty wydawane przez organy państwowe w formie pisemnej określające, zmieniające lub uchylające przepisy o charakterze abstrakcyjnym, skierowane do nieokreślonej grupy adresatów oraz usankcjonowane przez państwo. Instrumenty ustawodawcze dzielą się na dwie kategorie:

ustawy – akty prawne stojące najwyżej w hierarchii norm prawnych, które są przyjmowane przez parlament Republiki Litewskiej (Seimas) lub w drodze referendum, określające abstrakcyjne przepisy prawne regulujące główne obszary stosunków międzyludzkich i mające nadrzędną moc prawną. Ustawy uznaje się za podstawowe źródło prawa;

akty prawa wtórnego – akty prawne wydawane na podstawie ustaw, mające nadać im konkretną postać, w celu ich wykonana. Akty prawa wtórnego nie mogą być sprzeczne z ustawami. Obejmują one:

uchwały parlamentu;

uchwały rządu;

zalecenia i zarządzenia ministerstw;

uchwały i decyzje organów samorządu terytorialnego i organów administracji publicznej,

inne instrumenty;

akty zawierające wykładnię – wydawane w celu wyjaśnienia treści obowiązujących przepisów prawnych. Są wydawane przez organ, który jest uprawniony do dokonywania wykładni prawa;

indywidualne akty wykonawcze, w których wymogi określone w aktach prawnych, przyjmują konkretną formę. Indywidualne akty wykonawcze wywołują skutki prawne w taki sam sposób jak instrumenty ustawodawcze, jednak nie są one uznawane za źródła prawa, ponieważ nie tworzą powszechnie obowiązujących przepisów o charakterze abstrakcyjnym, a są skierowane do określonych osób w określonych okolicznościach i są jednorazowe w tym sensie, że przestaje się je stosować z chwilą, w której dany stosunek (rekrutacja, ogłoszenie, przyznanie prawa do emerytury) wygasa.

Inne źródła prawa

Oprócz instrumentów ustawodawczych za źródła prawa pierwotnego uznaje się również poniższe elementy.

Ogólne zasady prawa (dobra wiara, słuszność, odpowiedzialność osobista, racjonalność) są uznawane za integralną część litewskiego systemu prawnego do celów zarówno wykładni przepisów ustawowych, jak również uzupełniania luk prawnych. Ponadto na podstawie art. 135 ust. 1 konstytucji litewskiej powszechnie uznawane zasady prawa międzynarodowego są również uznawane za integralną część litewskiego systemu prawnego i od sądów litewskich oczekuje się zatem ich stosowania i kierowania się nimi.

Zwyczaj prawny, czyli sposoby zachowania istniejące w społeczeństwie, powtarzalne i długotrwałe, oraz uznane przez państwo. Kodeks cywilny uznaje zwyczaj za bezpośrednie źródło prawa. Zwyczaj można zastosować, gdy prawo lub umowa przewiduje wyraźnie jego zastosowanie lub jeżeli w przepisach występuje luka prawna. Nie można stosować zwyczaju, który jest sprzeczny z ogólnymi zasadami prawa lub bezwzględnymi przepisami prawa.

Poniższe elementy uznaje się za pochodne źródła prawa.

Precedens, czyli orzeczenie sądowe w konkretnej sprawie, które jest wskazówką dla sądów tej samej lub niższej instancji w toku analizowania podobnych spraw. W litewskim systemie prawnym precedensy mają raczej charakter pomocniczy.

Doktryna prawna

Hierarchia norm

Hierarchia norm prawnych jest następująca:

konstytucja;

ustawy konstytucyjne;

ratyfikowane traktaty;

ustawy;

inne akty prawne wprowadzające ustawy (akty wydane przez Prezydenta, rząd, Trybunał Konstytucyjny itp.).

System instytucjonalny:

Litewski parlament (Seimas) jest jedynym organem uprawnionym do przyjmowania ustaw. Akty prawne przyjmowane przez inne organy administracji państwowej muszą być spójne z konstytucją litewską i innymi ustawami.

Inne instrumenty ustawodawcze mogą być przyjęte przez:

litewski parlament (uchwały);

Prezydenta (dekrety);

rząd (uchwały);

ministerstwa i inne organy rządowe (zarządzenia);

organy samorządu terytorialnego (decyzje; zarządzenia).

Prawnicze bazy danych

Litewska baza danych aktów prawnych (Lietuvos teisės aktų duomenų bazė) jest prowadzona przez **litewski parlament.**

Zawiera ona:

przyjęte akty prawne;

projekty aktów prawnych;

uchwały;
wnioski;
dokumenty legislacyjne innego rodzaju.
Dokumenty zawarte w tej bazie danych nie są dokumentami oficjalnymi ani nie są prawnie wiążące.
Bazę można przeszukiwać zarówno w języku angielskim, jak i litewskim. Dostęp do różnych rodzajów dokumentów legislacyjnych można uzyskać poprzez kliknięcie na rozwijane menu obok słowa „Rūšį" (rodzaj).
Ustawodawstwo i inne dokumenty prawne można również znaleźć w rejestrze aktów prawnych Litwy ((Lietuvos teisės aktų registras). Stronę tę prowadzi **Państwowe Centrum Rejestrów** (valstybė įmonė Registrų centras), a nadzoruje ją **Ministerstwo Sprawiedliwości.** Od 31 sierpnia 2013 r. rejestr będzie prowadzony przez kancelarię litewskiego parlamentu.

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp zarówno do rejestru, jak i bazy danych aktów prawnych Litwy jest **bezpłatny**.

Ostatnia aktualizacja: 07/04/2023

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.